

Vámosfalvi Önkéntes Tűzoltók

Ez a fénykép 1930-ban készült Vámosfaluban. Az önkéntes tűzoltók láthatók rajta. Jobbról a negyedik apám unokatestvére, Feldmár Ignác. A kisiút, aki mellette áll, Sánta Pálnak hívják. Palika édesanyja és Náci bácsi testvérek voltak. Háttérben a tűzoltószertár látható, amely előtt néhány férfi a tűzoltó szekérre állt. A többi férfit a képen sajnos nem ismerem név szerint. A második világháború előtt Vámosfaluban egy önkéntes tűzoltó csapat tevékenykedett. Nagybácsim, Feldmár Ignác [az apai nagypapa testvérének, Feldmár Lipótnak a fia] pénzzel támogatta a tűzoltókat. Feldmár Ignác a holokauszt alatt Kanadába menekült. Sánta Palika édesanyját lánykorában Feldmár Sárának hívták. Palika Budapesten tanult pedagógiát, és máig ott él. Már régen nyugdíjas. Apai nagypapám, Feldmár József Vámosfaluban [szlovákul Horné M?to -- a szerk.] született, nem emlékszem, mikor. Az apai nagyanyámat lánykorában Feldmár Johannának hívták. Nagymama Csallóközkürtön [szlovákul Ohrady -- a szerk.] született, valószínűleg 1860-ban. Nem tudom, hol ismerkedtek össze, de összeházasodtak, és Vámosfaluban telepedtek le. Nagypapám egy kis fűszerüzletet nyitott Vámosfaluban, a családi ház utolsó helyiségében. A boltocskában élelmiszert és fűszereket árultak. Emlékszem, hogy a fűszert kis fiókokban tárolták. Az árut Dunaszerdahelyről hordták Vámosfaluba. Többnyire a nagymama dolgozott a boltban. Először elég jól ment nekik, mert ez volt az egyetlen fűszerüzlet a faluban. Később nyílt egy másik bolt is. Nagypapa tágas udvartartásról gondoskodott. Körülbelül másfél hektár szántóföldön leginkább gabonát, kukoricát és árpát termelt. A búzából lisztet őröltek saját használatra, a maradék gabonával pedig a baromfit etették. Feldmár nagyszüleim egy sarokházban laktak, amely az egyik névtelen vámosfalui utca elején épült. A házban egy kis folyosó kötötte össze a két szobát a konyhával. A végében egy üzlethelyiség volt. Nagypapám halála után öten laktak a házat: nagymama és lánya [Haár Mórícné, született Feldmár Rozália] a férjével, Haár Mórival és két gyermekével -- Irénkével és Jóskával. A háznak nagyon egyszerű berendezése volt. A konyhában egy asztal állt székekkel. Az ágyat esténként széthúzták, és a két kisgyerek ott hajtotta le a fejét. Azt hiszem, nagymama is a konyhában aludt, vigyázott a gyerekekre. Rózszi néni a férjével együtt a hálószobában pihent meg. A második világháború előtt még fával fűtöttek a tűzhelyen. Haár Móríc részért vágta ki a fát az erdőben, amely az uradalom tulajdonában volt. A favágó kapta a rózsét,

amellyel aztán egész télen tüzelt. A fa törzsét a vastag ágakkal együtt az uradalom tartotta meg magának. A második világháború előtt kizárólag petróleumlámpával világítottak. Fürdőszoba híján az előszobában mosakodtak mindannyian. Az udvaron egy nyitott kút állt, onnan hordták a vizet. A mellékhelyiség is kint állt a szabadban. Nagyszüleim szegény emberek voltak. Nem volt cselédjük vagy szolgájuk, maguk gondoskodtak az udvartartásról és másfél hektáros szántóföldjükéről. Nagypám nem volt nagyon vallásos. A feleségétől és az édesapámtól tudom, hogy egyszerű neológ zsidó ember volt. Nagymama vallásosabb, istenhívő asszony volt. Minden reggel és este imádkozott. A nagyszülők betartották a kóser konyhát. Csak az a baromfi számított kósernek, amelyet helyesen, a zsidó törvények szerint vágott le a sakter. A sakter egy nagyon éles pengével, egy mozdulattal elvágta a baromfi torkát, hogy ne szenvedjen. Vámosfaluba, Kültre [Csallóközkürt -- a szerk.] és más környező falvakba hetente vagy kéthetente bejárt Dunaszerdahelyről egy alistáli [Alistál, szlovákul Dolný Štál -- a szerk.] származású sakter. Ezenkívül a falusi zsidók a dunaszerdahelyi 'sachtplatzra' is hordták az állatokat. A saktert a zsidó hitközség alkalmazta, amelynek minden tag adót fizetett, de rendszerint minden levágott baromfi után is kapott egy kis pénzt a zsidó emberektől. Nagymama külön zsíros és tejes edényeket használt, amelyeket egymástól elkülönítve tároltak a kredencben. Ezenkívül volt egy külön pészah-tálja [szédertál] is, ami csak Pészah alatt került le a padlásról. Ez az edény formájában nem különbözött a többitől, viszont csak a Pészah alatt tárolták benne. Nagymama sosem evett közvetlenül zsíros étel után tejeset és fordítva. Az apai nagyszüleim testvéreire sajnos nem nagyon emlékszem. Olyan régen volt már, hogy nem tudom őket egyáltalán visszaidézni. Apai nagyanyám gyakran emlegette, hogy a nagypapa az első világháborúban harcolt, és elesett valahol a fronton. Nagymamámat deportálták, Auschwitzban halt meg 1944-ben. 84 éves volt.